

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Odgovor pravosodnega ministra na interpelacijo dr. Tauffererja

se glasi:

Poslanci baron Taufferer in tovariši so v seji od 30. nov. na mene stavili interpelacijo zavolj nekega odloka pravosodnega ministerstva glede uradnega jezika na Kranjskem in spodnjem Štajerskem, in stavili sledeča dva vprašanja:

„1. Iz katerega uzroka in za kak namen je vaša svetlost omenjeni odlok izdala?

2. Ali je vaši svetlosti znano, kako so ta odlok slovenski krogi tolmачili, in kako se tisti zlorabi v zaničevanje sodnijskih izrekov in v spodkopanje veljave sodnih dvorov?“

Ne morem slediti vsem obširnim razlogom, s katerimi je bila ta interpelacija podprta.

Nekega stavka pa ne smem prezreti, ki je največje važnosti. V desetem odstavku se namreč trdi, „da pravosodni minister v nobenem oziru ne sme uplivati na tek pravosodja.“ Te trditve pa ne morem kot opravičene priznati.

Sodnije, posebno nadsodnije, so v svojih opravičenih podvržene nadzorstvu pravosodnega ministerstva, kakor določujejo §§. 90 in 92 postavbe od 3. maja 1853, drž. zak. št. 81. Ta nadzorovalna pravica se ni ovrгла ali omejila po nobeni poznejši postavi in se vjema popolnoma z sodnikovo neodvisnostjo, samodoločbo in svobodno razsodbo, ki jo določuje postavba od 21. maja 1868, drž. zak. št. 46, §. 42.

Pravosodni minister ima toraj pravico in dolžnost, da nadzoruje sodnije, kjer se vidijo zavlačanja, neredi ali zmote — ne sicer v po-

ssmeznih razsodbah, ampak sploh v urejevanju pravosodja — da podučiti, določuje, priganja ali graja.

Zdaj hočem odgovoriti na stavljene vprašanja.

Visoka zbornica se bo spomnila interpelacije Schneida in tovaršev in mojega odgovora nanjo, da je okrajna sodnija v Kamaiku na Kranjskem v neki tožbi zaradi poškodovanja izdala dotični odlok v slovenskem jeziku, da je prišla stvar kot pritožba na deželno nadsodnijo v Gradcu, in da je ta, ne da bi se v bistvo stvari spuščala, prvo razsodbo nazaj poslala, ker je bila slovenski pisana, in okrajni sodniji ukazala, naj razsodbo spiše v nemškem jeziku; in da je najvišje sodišče to ravnanje nadsodnije potrdilo.

Nadsodnija v Gradcu pa je zdaj prepis te razsodbe najvišjega sodišča in nje utemeljevanje razposlala vsem kot poduk vsem sodnijam na Kranjskem in južnem Štajerskem.

To dejanje nadsodnije pa ni spadalo v pravosodje, ampak bila je le določba upravne uredbe.

Že v mojem prejšnjem odgovoru dne 1. aprila lanskega leta sem omenil, da bo to uplivalo na sodnije in tako se je tudi zgodilo.

Neka kranjska okrajna sodnija je namreč v avg. l. l. neko slovensko pisano tožbo a limine zato odbila, češ, da se slovenski pisane tožbe vsled § 13 sodn. reda in vsled razsodbe najvišje sodnije od 15. febr. 1881 ne smejo sprejemati.

Ta okrajna sodnija, pršana, zakaj tako postopa, je odgovorila, da je od časa tiste razsodbe najvišje sodnije vse slovenske tožbe odbila. (Čujte! na desni.)

Iz tega je jasno, da je ta sodnija splošni poduk o eni posamezni tožbi porabila za svoje ravnanje tudi pri drugih tožbah.

Ker je toraj ta sodnija po upravni določbi nadsodnije prišla v zmoto, in ker se je bilo bati, da se bo to tudi pri drugih sodnijah zgodilo, zato sem dal sodnijam poduk s okrožnico od 6. okt. 1881. (Dobro! na desni.)

To okrožnico hočem vam na znanje dati, ker v interpelaciji ni prav natančno citirana.

S tem odlokom se pravosodje nikakor ne moti, ker se kaže le na obstoječe postavbe in določbe, in če me gg. interpelanti vprašajo, zakaj sem to okrožnico izdal, moram jim odgovoriti, da zato, da se sodnije v omenjenih deželah ne bodo ravnale gledé sodnijskih jezikov po tej upravni določbi deželne nadsodnije, pripisajoče po zmoti razsodbi najvišje sodnije preveliko važnost, ampak svobodno po obstoječih postavbah in določbah, — katerim se ve da tudi prištevam odloke pravosodnega ministra od 15. marca 1862 št. 865, od 20. okt. 1866 št. 1861, in od 5. sept. 1867 št. 8636. (Dobro na desni.)

Na drugo vprašanje imam čast odgovoriti, da sem bral nekaj nemških in slovenskih člankov v časnikih o tej zadevi. Obžalovati moram, da javni listi ministrske določbe trankarsko v drugi luči kažejo, kakor so in tako narode ščujejo. (O katerih listih g. minister pravosodja to zatrjuje, ne vemo; izreči pa smemo, da narodne pravice braniti in narode ščuvati, ste različni reči in poslednje sam ni nikdar na misel prišlo, ampak edino narodne pravice braniti. Če smo mi pisali, da bo tista okrožnica pravosodnega ministerstva pot odprla slovenskemu jeziku v uradni,

Zakaj Evropa sovraži Rusijo.

Iz ruske „Zarje“.

(Dalje.)

Nam ostaje še Kavkaz. Pri tem pregledu pa moramo razločiti, kavkaške kristjanske, kavkaške mahomedanske oblasti in kavkaške gorske prebivalce. Malo kavkaške kristjanske oblasti so uže za časa Ivana Groznega in mnogokrat pozneje prošle Rusije pomoči, in izrekale, da so pripravljene se jej podvreči. Še le Aleksander I je po dolgem omahovanju spolnil njih željo, ko je videl, da so že preveč opešale v vedno bojih s Turki, Perzi in kavkaškimi gorskimi plemeni, da bi mogle še ohraniti samostojnost, da morajo ali združiti se z Rusijo ali propasti. Ko je Rusija storila ta korak, je vzela nase jako težavno delo, ki je trebalo šestdesetletne borbe, težavnejše nego je sama mislila. Tu ni bilo zavojevanje a le dana pomoč onemoglemu. Najprej je Rusija vodila vojsko proti Perzom. S to borbo je Rusija osvobodila kristjanske prebivalce od dvojne jarma, od malih vladajočih hanov in perzijskega vrhovnega gospodstva. Tako so

bila podvržena mahomedanska hanstvo: Kubansko, Bakinsko, Sarvansko, Šelinsko, Gaudzisko Tališensko in Erivanska oblast. Če to imenujemo zavojevanje, so bili le zavojevanja na dobičku. Gorska plemena pa niso bila tako zadovoljna z ruskim zavojevanjem.

Tu je mnogih poginilo če ne neodvisnih držav, pa neodvisnih plemen. Od delitve Poljskega ni nikako prisvojevanje zemelj od Rusije vzbudilo toliko nevolje in hudovanje Evrope, kakor podvržanje kavkaških gorskih plemen in prisvojevanje Kavkaza. Evropi ni bilo prav, da se je Rusija lotila tega dela. Naj še tako preslavljajo ruski časnikarji to delo, kakor delo civilizacije, pa vse nič ne pomaga. — Rusija naj le širi civilizacijo v Cir-Darje, v Kokanu, v Samarkandu in v divjih kirgiskih stepah — ali na Kavkazu, na našem (evropskem) pragu to ne gre. Da so bili kavkaški gorci razbojniki in roparji to se ne jemlje v postev. Slove jih za viteze brez strahu in zaščitne svobode. V Schotlandskih gorah je tudi živel nekaj sto tisuč tacih vitezov svobode, ki so bili še kristjani in bolj mirnega značaja, pa jih Anglija ni pustila, ali pri preve-

priložnosti razgnala na vse štiri vetrove. Ali Rusija naj bi, da bi jo ne pitali z zatrateljno svobodo, trpela nad milijon takih vitezov, ki bi se skrivali v Kavkazu, in ovirali mirno naseljevanje več sto verst okrog in čakala, da se pridruže vsakemu sovražniku, ki bi jo napsl od te strani — zraven vedno stražila z 20.000 broječo vojsko vse izhode in uhode teh razbojniških navetij. Iz kavkaškega življenja, kakor iz mnogih drugih se vidi, kako nam želi Evropa škodovati.

O Sibirji še govoriti ni treba. Kje so tu zavojevani narodi? kje zavojevane države? Treba je le prešteti, koliko živi tukaj Rusov in koliko družin prebivalcev, da se prepričamo, da so Rusi skoraj prazno zemljo zasedli. Zgodovina pripoveduje, da so se kozeki in drugi prvi ruski naseljenci se v Sibirijo naselili brez vsega državnega sodelovanja. Ali hočemo k zavojevanjem prištevati Amurski okraj, ki je bil čisto nenaseljen, ker je bila Kitajska vlada prepovedala se naseljevati. Resne vemo, zakaj je imela Kina ta kraj.

K ruskim zavojevanjem se tedaj more prištevati le Turkostanska oblast, Kavkaz in

živeli smo pač v zmoti, pa le zato, ker smo mislili, da kar je premoglo Giskra-Herbstovo ministerstvo bo tudi Tasche-Pražakovo. Kakor pa sedaj vidimo iz obnašanja nadsodnije graške in drugih podložnih sodnij, ni naredila ta ministerska okrožnica na te sodnike nobenega vtisa, ter jih prav nič zadrževala v njih nemškutarski strasti. Če smo se pa mi motili o veljavi in vplivu ministerske okrožnice gledé podložnih vradnikov, ne zaslužijo graje zdajni vladi zvesto vdani časnikarji, ampak vradniki, ki se za vladni razgled ne zmenijo.)

Opomba Vredništva.

Potem se je prebral dopis ministerstva na nadsodnijo v Gradcu:

C. k. predsedništvu deželne nadsodnije v Gradcu!

V odgovoru na poročilo od 15. t. m. št. 6873, prosim naslednje naročiti:

1. Okrajni sodniji v Metliki naznaniti, da je pravosodno ministerstvo vsled poročil te sodnije od 19. avg. 1881 št. 9467 v skrbeh, da se ta sodnija po razsodbi najviše sodnije od 16. febr. 1881 v št. 1697 zavežajo čuti.

Pravosodno ministerstvo pa daje metliški sodniji ta poduk, da je tista razsodba najviše sodnije veljavna le za tisti posamezni slučaj, čeravno je nadsodnija tisto razsodbo kot okrožnico razposlala, in da nima veljave nad določbami v §. 12, in da se mora okrajna sodnija v Metliki glede rabe jezikov še vedno ravnati po postavah in določbah od 15. sušca 1862 št. 685, od 20. okt. 1866 št. 1861 in od 5. sept. 1867 št. 8636.

2. Vsem tistim sodnijam, katerim se je naznanila razsodba najviše sodnije (razun metliške sodnije) v imenu pravosodnega ministerstva sledeče naznaniti: da je c. k. pravosodno ministerstvo iz poročil o neki okrajni sodniji na Kranjskem v skrbeh, da se ta sodnija po razsodbi najviše sodnije od 16. febr. 1881 št. 1697 zavežajo čuti glede rabe jezikov pri sodnijah, da je pravosodno ministerstvo dalo tej sodniji tak poduk, da je tista razsodba najviše sodnije veljavna le za tisti posamezni slučaj, čeravno je nadsodnija tisto razsodbo kot okrožnico razposlala, da nima veljave nad določbami v §. 12, in da se ima dotična sodnija še zanaprej gledé rabe jezikov ravnati po ministerskih določbah od 15. sušca 1862 št.

865, 20. okt. 1866 št. 1861, od 5. sept. 1867 št. 8636.

3. V ministerskem odloku od 15. sušca 1862 št. 865 se je dovolilo, da se smejo za nekatere sodnajske stvari rabiti slovanske tiskovine. Pravosodnemu ministerstvu je prišlo na znanje, da se je raba takih tiskovin deloma opustila. Slavno predsedništvo naj toraj ukaže, da se sodnije s takimi tiskovinami oskrbijo. O izvršitvi te prošnje naj c. k. nadsodnije predsedništvo v 14 dneh sporoči.

Na Dunaji 6. okt. 1881.

Ta odgovor je pač le majhna tolažba za nas Slovence, in mi ne moremo pisati drugega o tem kakor, da slovenski narod s tem odgovorom ni zadovoljen.

Politični pregled.

V Ljubljani 6. februarja.

Avstrijske dežele.

Veliko veselje je v Izraelu, da je Rothschild premagal Bontouxa in da je francozka vlada, katera je v zvezi z judi in prostomavtarji, pustila zapreti Bontouxa kot vodjo banke „Generale Union“. Ti ljudje, ki jim ni nič za državo ampak le za svojo mavho in svojo stranko, hočejo, naj bi še naš minister Dunajevski odstopil, ker je v zvezi z Bontouxiom. To pa se ne bo zgodilo, ker je deželanska banka (Länderbank) od „union generale“ popolnoma neodvisna in je zgube poslednje ne zadevajo. Sicer pa tudi Bontoux ni tak slepar, kakor ga slikajo liberalci, z judi zvezani. On je Rothschilda enkrat v kozji rog ugnal, vdrugič mu je pa spodletelo, ker je imel še premalo premoženja. Bontoux je bil predrzen igralec, zato je delnice svojih bank tako na visoko gnal; slepar pa ni bil, to mu priznavajo celo nasprotniki. On je „union generale“ pričel s premoženjem trinajstih milijonov in je slednjič spravil premoženje na 150 milijonov. Uničil ga je pa Rothschild, ker je celo Evropo, to je, vse judovske bogataše zoper njega v boj poklical. Za Avstrijo bil je Bontoux velik prijatelj, ker je mnogo francozkega denarja v deželo spravil in tako kupčijo olajšal in oživil. Po njemu osnovana deželanska banka pa je čisto samostojna in razpolaga z mnogimi milijoni. Ona je že marsikaj dobrega ukrenila,

česar se ve da nečejo priznati nemškutarki liberalci, ker ti vedno ljudi strašijo, da bo tudi deželanska banka falirala, in jej na tak način zaupanje in kredit spodkopavajo.

Mi sodimo, naj bo stvar kakoršnja hoče, da bo resnica v kratkem prišla na dan. Ne moremo pa odreči spoštovanja možu, ki je bil toliko pogumen, da se je v boj spustil z denarnimi kralji, kakor so Rothschildi in drugi, ki že mislijo, da se bo ves svet po njih ravnal.

„Tribüne“ piše, da je bila ustanova deželanske banke prava potreba za Avstrijo, čemur bo vsak pritrtil, kdor ne želi, da bi vlada in cela država odvisna bila od nekterih hebrejskih bogatinov. Tasche in Dunajevski sta hotela neodvisna biti od ministerstva in to sta dosegla.

* * *

Bontoux, stvaratelj naše „Länderbanke“ in **Feder**, vodja banke „Union generale“ sta bila nenadoma 1. febr. v Parizu prijeta in zaprta ter tudi za veliko vložno svoto ne izpuščena. To je jako sumljivo, da ni bilo vse brez goljufije, ker takih borzijanov navadno ne zaperajo, če ravno neznansko škodo večinijo posameznim in mnogokrat tudi državi. V Parizu je mnogo naj odličnejših veljakov temu očitno ugovarjalo, kakor bi bil Bontoux zastopnik katoliške banke. V Beču je izvrstni katoliški časnik „Vaterland“ vedno ugovarjal naslovu „katoliške banke“ ter svaril pred udeleževanjem. Kako prav je imel, se je zdaj pokazalo.

Nekoliko nezaupa do tega ptujega denarnega ustava je bilo pri nas zmirom; polom menda pri nas ne bo velike škode napravil. Da se bode tako naglo izvršil, menda pa tudi nikdo mislil. Glasno svarilo vsem, ki hočejo kaj slišati, kako se je treba varovati borzijanske igre z delnicami in srečkami.

V Trstu je bil 1. t. m. od drugega razreda v državni zbor izvoljen g. Jos. **Burgstaller** s 615 glasovi. Irredentariji so vjeli le 5 glasov.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 5. febr. (Napadi na ministra Dunajevskega. — Delegacije. — Petrolejski in borzni davek.) Levičarji hočejo na vsaki način spodrinati denarnega ministra Dunajevskega; že unidan sem poročal, da liberalni listi pišejo o njegovem odstopu, več-

nekaj delov Zakavkazi je in morda še krimski polotok. Če se stran vestno in natančno pretrese, se k zavojevanjem v protinarodnem t. j. človeštvu ostudnem smislu ne more prištevati noben del Rusije. Je mar veliko držav, ki bi zamogle to reči o sebi?

Anglija je zavojevala sosedno keltijsko državo — in še kako zavojevala! — vzela narodu lastnike pravice na njegovo rodno zemljo, in ga z gladom prisilila preseljevati se v Ameriko. Je pokorila indijske narode in države, ki štejejo blizo 200 milijonov duš, vzela Gibraltar Španjcem, Kanado Francozom in Kaplandijo Holandcem. Zemelj praznih in z divjimi narodi naseljenih ne prištevam, v velikosti 300.000 □ milj ne prištevam k zavojevanjem. Francija je odtrgala Italijanom Kerziko in Nico, za morjem podvrgla Algier. Mnogo prizavojevanega je pa zopet izgubila. Prusija se je povečala na poljski račun, na kar ni imela nikske pravice. Španija je bila nekdanj posedla Holandijo, večidel Italije.

Če se že Rusija ni zakrivila nekega zavojevanja, morda je poskušala, pa se jej ni posrečilo, nepešni poskus se ne opravičuje hudodelnika. Poglejmo, kakšnega značaja so

bile vojne, ki jih je Rusija vodila. Vse vojske, ki jih je Rusija vodila do Petra Velikega le za svoj obstanek — za to, kar so ji v nesrečnih časih odtrgali njeni sosedje. Prvo vojsko, s katero se začelja mešanje Rusije v evropejska dela, je vodila proti Prusiji. Prevzeta Friderik je bil rusko carico Elizabeto razžalil, drugega povoda k tej vojski ni bilo. Ali so bili Friderikova postopanja pravična ali ne, nočemo preiskovati, vsaj Evropa jih je štela za prelomljenje mejnarodnega prava v obče in zakonov nemško-rimskega cesarstva posebej. Če je tu bila krivda, jo je Rusija delila z vso Evropo, naj bo že kakor bodi, to je bila le slučajnost, ki nima nič opraviti z občim hodom ruske politike. Ves čas svojega vladanja se Katarina ni mešala v evropejska dela, a le sledila za svojimi cilji, kateri so bili, kakor smo že vidili, pravični. S carjem Pavlom se še le začelja Rusija mešati v evropejske zadeve. Vojno 1799 l. v vojnih obzirih ena najslavnejših, je Rusija vodila iz vzvišenega velikodušja, brezkoristi in viteštva v pravem mališkem duhu. Če je pa bilo dejanje političnega zdravega razuma, je drugo vprašanje. Za Rusijo je imela velik moralčni

vspeh, ker je pokazala, kaj zamorejo Rusi v vojni. Taki značaj so tudi imele vojne 1805 in 1807 l. Rusija se je bojevala za jej popolnoma tuje interese, in z občudovanja junaštvom prinašala žetve na oltar Evrope. Po Tilzitskem miru je Rusija zapustila politko zatajevanje, a ne za dolgo. Interesi Evrope, osobito Nemčije so Rusiji tako prirasli k srci, da je kmalo za njo posegla v boj. Da je vse vojne Rusija vela samo v prid Evrope v 1813. in 1814. l. v tem se strinjajo sedaj vsi nepristranski ljudje, naj spadajo h kateri koli stranki, ali takrat so čez mero povelečevali nesebičnost Rusije. Da je pa 1812. l. bila borba za interese Evrope, to se še malo spozna. Vojna sama 1812. l. je povsem narodna, če se ozir jemiže na čuvstva, ki so takrat navduševala ruski narod. Kakšni so pa bili vzroki te vojne, ali jo je Napoleon začel zato, da bi škodoval nam? Temu bi ne mogli pritrčiti.

Vzroki, te velikauske vojne, ki je vrgla Napoleona so bili tako ničevni, da res ni mogoče umeti, zakaj je Napoleon začel tako velikausko in nevarno delo brez vse potrebe. Netočne izpolnenje Ilzitskega dogovora s ruske strani, s tem da je Rusija pripustila pod

raj pa so ga levičarji prav trdo prijeli v bud-
getnem odseku. Škodoželjno poročajo, da vsled
propada francoske banke „Union generale“ tudi
naši deželnski banki žuga nevarnost, da toraj
država ne sme biti z njo v nobeni zvezi. Ker
se pa minister Dunajevski za take časnikar-
ske želje ni zmenil, interpeliral ga je včeraj
v budgetnem odseku znani jud Neuwirth:
1. Ima li država pri deželni banki kaj nalo-
ženih denarjev? 2. Koliko? 3. Ima li za nje
kaj poroštva? 4. Kakšno je to poroštvo? De-
narni minister je odgovoril, da je o tej zadevi
že v eni prejšnjih sej dal potrebno pojasnilo,
rekši, da so državni denarji pri treh dunajskih
bankah naloženi, in da ima za to potrebno
poroštvo. V natančnejši obravnavi se ne more
spuščati, ako pa odseku odgovornost ministrova
ne zadostuje, naj izvoli pododsek treh udov,
kteremu boče dati natančnejša pojasnila. Grof
Hohenwart je rekel, da je to reč, ki za-
deva edino le ministerstvo, ako bi se pa od-
sek hotel v to vtikati, bi s tem tudi on pre-
vzel odgovornost. Plener je nasvetoval, naj
se vendar le voli tak pododsek, pa večina je
ta nasvet zavrgla. Kako se bode reč razmotala,
se še ne vé, vendar pa v poslaniških krogih
sploh mislijo, da se bo minister Dunaje vski
težko obdržal, in da bo moral prej ko ne
odstopiti.

Delegacije imajo te dni svoje seje. Oger-
ska je včeraj obravnavala predlog, da se vladi
za zaduženje vstaje dovoli 8 milijonov goldi-
narjev. Poslanci so mnogo govorili o razmerah
na jugu, pravo, zdi se nam, je pa zadel hr-
vatski delegat Miškatovič, ki je v hrvat-
skem svojem govoru povdarjal, da pravi vzrok
vstaje ni vojna postava in pomanjkljiva uprava,
ker uradniki ne znajo z ljudstvom prav ravnati,
ampak pravi vzrok je boj med vzhodom
(razkolništvom) in zahodom (katoličanstvom).
Bosenski katoliki so mirni, muhamedani in
razkolniki pa se vdeležujejo vstaje. Naj bolj
gotov pripomoček pridobiti si srca prebivalcev
je prijazno in dobrotljivo ravnanje z njimi.
Naša delegacija ima danes sejo, ter bo tudi
vladi dovolila zahtevane denarje.

Včeraj se je poslancem razdelilo poročilo
o povekšanji davka za petrolej. Mnogi po-
slanci novega središnjega kluba niso pri volji
za to postavu prej glasovati, dokler ne bode
sklenjena postava o borznem davku, da ne

bodo novi davki zmerom zadevali samo manj
premožnje ljudi, ampak da bodo enkrat zadeti
tudi bogati borzijanci.

Iz Štajerskega. (Novi sodniški
okraj.) Nihče se dozdej ni nadjal, da bi se
kedaj pri osnovanji novih sodniških okrajev
šmarska sodnija svetovala povekšati se na
škodo rogaške sodnije, koji bi se naj fara
kotrivniška odtrgala. In vendar je tako, ako-
ravno je zdaj šmarska sodnija velika dovolj,
pred prevelika nego premajhna. Mi upamo,
da šmarski gg. burgarji ove namerjave ne
podpirajo, k večemu posamezno eden ali drugi.
Drugače je z kotrivniško faro. Tukaj živi
človek silovit, znan po imenu „srenjski brič“,
ki ni zadovoljen z rogaško sodnijo, češ da se
premalo tamkaj nanj ozirajo. Gotovo se tudi
pri šmarski sodniji preveč na njega ne bi
ozirali. Ako ravno se Kotrivčani ne želijo
od rogaške sodnije odtrgati, do ktere imajo
bližnejo peš pot, pa tudi vozno, široko okrajno
cesto, so se vendar dali premotiti ter so pod-
pisali dotično peticijo. Kotrivčanom je bilo
odkazano sredi januarija c. komisarju oddati
glasove, kam želijo priti, jeli do šmarske ali
do rogaške sodnije in zopet so prevagali gla-
sovi za šmarsko sodnijo, akoravno plačevalci
večjih davkov glasujejo za rogaško. Treba je
pa tudi znati, kako se je to zgodilo. Vse-
mogočni Kotrivčan je pred volitvijo volilcem
mnogo vina plačal, dokler so se srca omeščale.
Vse to je pričujoči c. k. žandar videl ter žu-
gal, da boče gosposki naznaniti. Mi pa upamo,
da gg. Herman poslanec, pa minist. tajnik
Levičnik, ki naše razmere poznata, bosta tudi
besedo spregovorila na pravem kraju. Rogaška
sodnija ne more le zgubiti Kotrivnice, marveč
jej gre še stoperska in poljmonšberška srenja,
kateri srenji že dolgo čakate, da enkrat v
bližnj Rogatec pripadete. Vzrok pa, s katerim
se Kotrivčani v Šmarje vabijo ni resničen,
namreč da bi tamkaj manje dace plačevali.

Domače novice.

V Ljubljani, 7. februarja.

(V katoliški družbi) je v sredo 25. jan.
govoril prof. M. Lazar o satanu in njegovem
hudem kraljestvu; prihodnjo sredo 8. t. m.
bode pak govoril g. katehet A. Kržič. — V
nedeljo 12. t. m. napravi katoliška družba

roko nekaj trgovine z Anglijo mej tem, da je
sam Napoleon dopuščal take nenatanjčnosti v
izpolnenji kontinentaine sisteme, in protest
Rusije proti zavojevanju Oldenburga, to je
vse. Nekteri menijo, da je Napoleonova prev-
zetnost sama bila povod tej vojni. Res je bil
Napoleon prevzet in časti željen čez vse
mere, a bil je tudi previden in razsodljiv.
Pravi vzrok vojne je bil kakor se je bil Na-
poleon pri neki priložnosti izrazil prevelik
vpliv Nemcev izgnjanih iz domovine, pri ru-
skej vladi in dvoru, ki so se trudili carja
spraviti popolnoma na svojo stran. Napoleon
je čutil, da od njega ustanovljeno cesarstvo
stoji na jako slabih nogah, in da nima nikake
podpore razua njegovega veleuma. Jeronm-i,
Josip-i in Murat-i jo niso bili v stanu obrd-
žati. Kaj bo po njegovej smrti, kaj bo zapu-
stil svojemu sinu? Vsesvätno vladarstvo še
sam ni čutil moči ga obdržati, zato ga je bilo
treba deliti s kom, po Tilzitskem miru je
misli, da je v Rusiji našel tovarša in zavez-
nika, družega itak dobiti ni mogel. On se je
nadejal, da Rusija iz političnih vzrokov, iz za-
svojih ciljev in ugodnosti bo z njim postopala
v popolnem sporazumlji. I res, kaj bi Rusija

ne bila mogla doseči v zvezi z njim, ko bi
bila presledovala le svoje koristi. Iskrena po-
moč v 1809 l. bi nam bila dala vso Galicijo,
in vojna s Turčijo s večimi silami bi jej bila
pridobila Moltovijo, Valahijo in Bolgarijo, lahko
bi bila ustanovila serbsko carstvo in k njemu
pridružila Bosno in Hercegovino. Napoleon ni
hotel, da bi se naša posestka razstegnila
čez Balkanske gore ali tudi Napoleon ni
večen. Celo Varšovsko vojvodino bi bil rad
žrtvoval, ko bi bil spoznal, da je Rusija spre-
jela vse njegove načrte, — in da ravno njega
potrebuje, kakor on njo; saj je bil ustanovil
Varšavsko vojvodino le Rusiji za strašilo. Po
Tilzitskem dogovoru je pa Napoleon kmalo
spoznal, da se na Rusije zanašati ne sme, —
da se drži le črk tega dogovora, njeno srce
je pa daleč od njega. V 1809 l. je Rusija le
na videz pomagala. Rusko potegovanje za
Oldenburško vojvodino in naplov nemških pa-
trijotov so mu pokazali, da so Rusiji evropejski
interesi bolj mar sego lastni. Kaj mu je bilo
storiti? Treba mu je bilo — po njegovem
mnenji — poiskati druge podpore njegovemu
zidanju neodvisne od Rusije. To podporo si
je misliti ustanoviti na račun Rusije, z vsta-

tombolo v svojih prostorih; začetek ob 1/6 s
primernim ogovorom.

(Prečast. gosp. dr. A. Jeglič) se je pre-
tekli teden poslovil ter v noči od četrtka na
petek podal v Zagreb, od koder je bil name-
njen obiskati g. V. Laha v Marija-Zvezdi, in
potem obrniti se tako, da dospe v sredo v
Sarajevo. V torek dopoldne pozdravili so ga
tukajšnji gg. korarji svojega vrstnika, opoidne
dali so g. knezoškof izbrani družbi obedo tudi
njemu na čast. Sploh se sme reči, da je bilo
sočutje občno in razodevala se je iskrena želja,
naj preblsgega g. kanonika vodi angelj Go-
spoda po vseh njegovih potih ter Bog obilno
pospešuje njegovo delovanje pri sovražnih nam
Slovanih! (Ravnokar smo izvedeli, da se mu
je v Zagrebu odsvetovalo proti Banjaluki ho-
diti; tedaj je obiskovanje g. V. Laha opustil
in bo šel skozi Ogersko naravnost v Sarajevo,
kamor upa v četrtek dospeti.)

(Magistrat razpisuje ženitvansko vstanovo)
v znesku 100 gid. za pošteno Ljubljančanko,
ki se je po 24. aprilu 1881 omožila, in pa
vojaško sirotiško vstanovo 37 gid. 80 kr., ki
jo je vstanovil Jožef Sühl. Prošnje naj se
pošljejo mestnemu magistratu do konca t. m.

(Okrajni glavar g. Derbič) gre v stalni
pokoj in je vsled tega dobil častni naslov
c. k. vladnega svetovalca. Kako je med svojim
dolгим službovanjem ravnal s Slovenci, je vsem
še dobro v spominu in nam toraj ni treba
ponavljati.

(Za invalidne vojake) postojnskega okraja
je razpisana vstanova postojnske jame, za one
okraja Mokronoškega pa vstanova Metelkova.
Dotične prošnje naj se pošljejo vsaj do konca
tega meseca deželni vladi v Ljubljani.

Razne reči.

— Kovanje svetinj. „Edinost“ po-
roča, da je nekaj rodoljubov in častilcev r.
škofa Dobrile se sošlo ter sklenilo, njemu na
spomin kovati svetinje z njegovo podobo in
sicer bode cena znašala za srebrne svetinje
po 10 gid., za bakrene pa po 2 gid. v poseb-
nih zalih škatljicah. Dobil jih bo le tisti, ki
se na-nje naroči. Preskrbela se bode tudi
podoba pokojnikova ter za malo ceno častilcem
r. škofa oddajala. Čisti dobiček se boče iz-
ročiti neki „bratovščini za Hrvate v Istri“.

novljenjem Poljskega v prejšnjem njegovem
obsegu. Napoleon drugače delati tudi ni mogel,
Brez vojne bi se od nje ustanovljeno politično
zidanje moralo podreti, če ne prej pa po nje-
govej smrti. Ta vojna mu je dajala nado, da
ga bo podpirala, ali jo pa zameni z drugim,
če tudi slabejim, ali mu bolj udanim orodjem.
Z eno besedo, ko bi bil Napoleon prepričan,
da se sme zanašati na Rusijo, ki je po nje-
govem mnenji sama imela koristi od njegovih
del, bi nikdar na obnovljenje Poljskega se ne
bil spomnil. To je sam Napoleon povedal v
1813 l. novonabrane armade z besedami: „Bolj
prosto in umno bi bilo se naravnost sporazu-
meti s carjem Aleksandrom. Poljsko mi je
bilo vselej le sredstvo, a nikakor ne namen.
Ko bi bil zadovolil Rusijo, bi bil dobil sred-
stvo Avstrijo ponižati“. Mar ni to dovolj
jasno in odkritosrčno in se ne popolnoma
strinja z značajem Napoleona? Rusija si je
nakopala le za Nemčijo vse težave 1812. l.
To leto je bila velika politična zmeta, katero
je pozneje ruski narod povelečeval.

(Dalje prih.)

Tako se hoče spolniti želja r. škofa, ki jo je pred smrtjo izrazil: Naj se mu nikjer očiteno spominek ne stavi, ne na grobu, ne na drugem očitnem kraju. V ravno tem listu objavlja, da je r. škof na smrtni postelji 8000 gld. odločil za dve ustanovi revnim istrijskim dijakom, dasiravno je že v življenju 40.000 gld. odločil za ustanovo dijaškega semenišča. Res, škof Dobrila ni umrl, kakor naš r. knezoškof Wolf ne; živela bosta vedno med Slovenci v svojih velikodušnih, milosrdnih ustanovah.

* * *

Naj nam bode dovoljeno še neke misli izraziti, ki so nas že večkrat sprehajale. O smrti Brnskega škofa smo čitali, da je imel sijajni pogreb. „Peljalo ga je tri pare konj“ (če ne celo štiri pare) spremljalo ga itd. O tržaškem škofu: „Nosili so ga duhovniki“. Nam je zadnje stokrat ljubše in zdelo se lepše, kakor prvo. Kako pa našim bralcem? Dalje je bilo rečeno, da zavolj želje r. pokojnika, v Trstu ni bilo na rakvi nobenega venca in tudi naročenim se niso dopustili. Tudi to nam je bilo všeč. Zdi se nam večkrat, kakor, bilo bi v tej reči tudi že preveč in — omne nimum — kar je preveč je preveč. Vemo za rodovino, ki trpi na vseh rečeh pomanjkanje, pa o takem žalostnem primerljeji se je o zimskem času izdala za drage vence zdatna svota; če je kaj za sv. maše ostalo, nam ni znano. Čemu ta potrata v škodo živim, mrtvim ne v naj manjši dobiček? Le skazovajmo svojim r. sorodnikom in dobrotnikom ljubezin, to je naša dolžnost, pa kar je unanjega, bodi zmerno, toliko več pa molimo za njih duše, ker to in drugo nič več od nas ne potrebujejo. S tem pa nikakor nismo zoper unanji bliš pokopa, kar je po stanu in spodobno, ampak le zoper prevzetno potrato.

— **Popravek.** V 12. listu „Slov.“ str. 4., kjer je nova desetica za 35 kr. veljave postavljena, mora biti nova dvajsetica = 35 kr.

— **Popravek:** V nemškem dopisu okr. sodnije Šmarske šte. 13, str. 4 v sedmi vrsti naj se bere: „dass sich das Gemeindeamt entschlossen hat künftighin nur slovenisch zu amtiren; es wird hiemit der Gemeindevorsteherung bedeutet“, itd.

— **Nov komét.** Kadar se na nebu prikaže kaka nenavadna svitla zvezda repatica, se je ljudstvo nekako prestraši, češ, da pomei vojsko, bolezen ali pa kaj drugega hudega. Duhovni si prizadevajo ljudstvo potolažiti in poučiti, da tak strah je prazen, da kometi so kakor druge zvezde, le da jim je Bog odkazal v svetovnem prostoru drugačna pots, in so ravno zato pri nas redkejša prikazen, sicer pa ka z nesrečo niso v nikakoršnji zvezi. Zato poučenega kristjana napoved in prihod kakega kometa nič ne prestraši. Z nekakim strahom pa, to moramo spoznati, nas je navdalo sporočilo tukajšnjega slov. dnevnika, ki z živimi barvami slika in v „zvezde kuje“ repatico najnovejšega časa, ktero so francoski katoličanje že del časa s solznimi očmi opazovali ktera je zdaj pripravljena za odhod: omenjeni list jo imenuje „Leon Gambetta“. Ako se predčne luči tega najnovejšega kometa na pseudoliberalnem nebu tudi katoliški čitatelji tega lista tako veselijo, kakor dotični pisatelj, potem je zares francoska prikazen: „zvezda repatica Leon Gambetta strašno žalostna prikazen tudi za nas. In duhovni, s kterimi se list tako rad pobaha, bi imeli dolžnost ga poučiti, da veselje nad prikaznijo takega kometa je stokrat nevarniše, kakor

pred omenjena vraža priprostega ljudstva, ki se vsraši pravega kometa in žaljujejo brez vzroka. Gambetta je za sv. katoliško Cerkev in šolo tako žalostnega spomina, da nas žali vsak, kdor hvali njega in njegove zlobne namene. Prav peklenške žarke žari čudna metla tega novega kometa — Gambetta!

— **Imenovanje v lavantinski škofiji:** O smrti dosedanjega semeniškega vodje je za naslednika imenovan vie. čast. gosp. L. Herg, stolni korar v Mariboru župnik pri sv. Antonu č. g. Fr. Klobasa je postal dub. svet.

— **Pri sodnji v Ilirski Bistrici** je razpisana služba kancelista do 1. marca.

— **Pastyr duhovni** ima v IV. sešitu poleg postnih pridig o sv. maši, zanimljivih opominov katehetom, in razua stvari v znanstvenem oddelku o primerjajoči bogovedi, in o odporu cerkve vzhodnje proti protestantizmu, — tudi čeno dveh nam Slovanom imenitnih knjig v laškem jeziku. Prvo je spisal kardinal D. Bartolini o ss. Cirilu in Metodu po želji sv. Očeta Leona XIII. ter jo posvetil rimskim potnikom slovanškim. V štirih razdelkih s predgovorom in sklepom obravnava omenjeno zgodovino tu in tam nasprot nemškimi pisateljem, torej — po virih laških — na posebno zanimivost Slovanom. — Druga je „Povestnica o katoliški cerkvi v Bolgariji, Srbiji, Bosni in Hercegovini“, spisal P. Bolan, podarhivar papežev, po zanesljivih in najnovejših virih, v hrvaščino preložil nadbiskup Stadler. — Slovan gre na dan tudi po spisih učenih Lahov, kterim je v čisljih resnica in pravica. Pozor!

— **Nekaj židovskega.** Zdajni denarni „polom — krah“ nas po vsi sili opominja misliti, kaj bode z nami in našo državo, če bode judovstvo tako napredovalo, kakor v preteklih 20–30 let h. Na Dunaju je zdaj saj desetkrat toliko judov, kakor jih je bilo pred 48. letom. Pa to naj bi še bilo, naj bi se judje le tako ne vrivali v javne službe, le toliko ne polastovali javnega življenja. Poglejmo malo:

Na Dunaju, stolnem cesarskem mestu, živi zdaj čez 80.000 judov. Mnogo iz med njih zovejo naj lepše paisče svoj dom, svojo lastnino. Judovskih učiteljev na javnih šolah, le ljudskih ni nič manj, kakor 60, beri šestdeset. Nekaj jih bo tudi na višjih šolah. Na Češkem je 236 učiteljev ljudskih šol židovskega rodu. V državni zbornici sedi 18 judov ter zahtevajo vedno prvo besedo imeti. L. 1880 je bilo v Beču na pravoslavni višji akademiji 22%, t. j. dva čez dvajset odstotkov, tedaj le še 3% manj, kakor četrti del vs h dijakov — judov; tedaj iz med 1520 pravoslavnih dijakov = 335 Abrahamovih sinov. Še boljše je bilo v Prag. Tu je bilo na državni nemški gimnaziji med 388 dijaki 189 judovskega zaroda, tedaj le 11 manj kakor polovica; na zgoraji gimnaziji izmed 432 dijakov 134 in na zgoraji gimnaziji izmed 467 dijakov 155 judov.

To je le odlomek židovskega napredka in vendar grozovite številke — tako da že liberalci nad sadom zmagujejo ter počasi spregledujejo kaj so sejali.

Kaj hočemo reči o denarnem stanju v judovskih rokah? Celó predsednik delegacij, pl. Šmerling je bil prisiljen očitane javno izreči: „Judje so potegnili ves kapital na-se in v svoje roké ter so zakrivali propad in obožanje ljudstva, zatoraj ima očitanje njih škodljivosti svoje opravičenje.“

In zadnjič kaj bomo še le rekli o tiskarstvu in časnikarstvu? S kratkimi besedami je vse povedano! Judje imajo vse časnikarstvo tako v rokah, da političnih listov nimajo kristjani

tudi desetine ne v svojih rokah — nekdo si je upal izjaviti: Komaj 2–3%. Je li toraj se čuditi, da judovstvo toliko na vse naše javno življenje in mišljenje vpliva? Gotovo ne. Dokler se pa tega ne otresemo in ne rešimo, toliko časa ni upati boljsh časov. Naj bi to liberalne vlade liberalci sploh dobro pomislili.

— **Koliko Bavarci povžijejo.** V gostilni „Hofbräuhaus“ v Monakovem na Bavarskem se je nedavno na en praznik izpilo 7500 bokalov piva. Ko so prostore pometali, našli so po tleh 27 funtov čev od olupljenih klobas, 16 funtov ostankov od sira, 9 funtov kosti 4 funte papirja in 193 repkov od pojednih redkvic. (Repkov je premalo, čev pa preveč.)

Poslano.

Čuli smo, da nas nekateri zlovoljni prijatelji obrekujejo in trdijo, da smo v odboru delalskega izobraževalnega društva, ki je imeio svoj plesni venček v kazini.

Prisiljeni smo, to odločno zanikovati ter izreči, da je to le zvičajna laž, ki drugoga ne išče, kakor delati razpor ter nam zaničevanje nakloniti.

**Jos. Regali, Jak. Škrbine
in Fr. Železnikar.**

Popravljanje farovža

se bode pri nas začelo na spomlad. Kdor želi kako delo prevzeti, zlasti zidarska dela, naj se obrne do podpisanega ali pismeno, ali, kar še bolj prav, osebno, kjer bo tudi načrt in kraj lahko ogledal in zvedil, kar bi bilo še potrebnega.

Podvzetniki naj se oglasijo do 25. t. m. 1882.
Sv. Križ poleg Turna 31. januarja 1882.

(1) **Jakob Marolt,**
župnik.

Vinska mešanja.

Kdor se hoče te naučiti, mora kupiti bukvice „receptbuch“, v kterih je zapisano, kako se iz kislega vina sladko naredi, kako se mu moč dá, kako se naredi vino brez grozdja; tudi kako se naredi vino iz tropin (po 1000 litrov iz 100 litrov) z doklado samih zdravih tvarin, tako rabljivo kot vino za dom, kakor boljša sorta za botelje. Tudi te bukvice učé, kako se naredi dober mošt iz sadja, vinski jesih, jesihov cvet, žganje, rum, likerji, droži dišave, zdravniške vode, mazila, milo in še 1000 drugih kupčijskih izdelkov. ki donajajo več ko 100 odstotkov dobička. Cena bukvic je 3 gl., naprej za poslati ali pa poštanim povzjetjem pod naslovom (10)

Marija Hrdlička,

k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden,
Hauptstrasse Nr. 36, 1. Stock.

Dober kup ure.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in komur ura ni všeč, dam denar nazaj. Tedaj je kupčija brez nevarnosti.

- 1 cilindar ura iz srebernega niklja z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
- 1 ura na sidro iz srebernega niklja z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
- 1 srebrna remontoir Washington ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.
- 1 srebrna ura na sidro z patentiranim kolesjem in verižico, prej 25 gl. 11 gl. 25 kr.
- 1 zlata ura za gospe, prej po 40 gld., zdaj po 20 gl. z verižico okoli vratu.
- 1 zlata remontoir ura prej po 100 gld., zdaj po 40 gl. (4)

Jamstvo za pet let.

H. Fromm, urar

na Dunaji. Wien, gegenüber der Wollzeile.